

JAN GUDELIS

MRĄGOWSKIE

ŚRODOWISKO

ARTYSTYCZNE

1946 - 1971

ZARYS DZIEJÓW

MRĄGOWO 2014

JAN GUDELIS

MRĄGOWSKIE ŚRODOWISKO ARTYSTYCZNE

1946 – 1971

ZARYS DZIEJÓW

MRĄGOWO 2014

SPIS TREŚCI

1. MRĄGOWSKIE ŚRODOWISKO ARTYSTYCZNE , POCZĄTKI DZIAŁALNOŚCI
1946 – 1971 str.1 - 4
2. WSPOMNIENIA O TADEUSZU BOROWSKIM str.5
3. BIOGRAFIE ARTYSTÓW str.6 - 11
4. FOTODOKUMENTY str.12 - 22

DZIAŁANIA ARTYSTYCZNE I KULTURALNE W MRĄGOWIE W LATACH 1946 – 1971

Pierwsze lata po wyzwoleniu to trudny okres dla wszystkich. Zawierucha wojenna spowodowała wiele zniszczeń w sferze życia gospodarczego, kulturalnego i artystycznego. Wielu wybitnych ludzi kultury i sztuki zginęło. Środowisko artystyczne uległo wyniszczeniu. Szczególnie dało się to odczuć na tak zwanych ziemiach odzyskanych. Do powojennego Mrągowa w latach 1945 – 1947 w ramach repatriacji przybyło wielu osadników. Zaczynają oni organizować życie gospodarcze i kulturalne miasta. Był to trudny okres dla mieszkańców, wymagający dużego wysiłku i wielu wyrzeczeń. Prawie wszystko należało rozpocząć tu od podstaw. Bardzo często były to poczynania pionierskie. Dzięki zaangażowaniu wielu osób życie w Mrągowie powoli zaczynało się normować. Mimo wielu trudności rozpoczynają swoją działalność szkoły. Wraz z uruchomieniem i rozwojem placówek oświatowych zaczęto też tworzyć dobra kulturalne. We wrześniu 1946 roku otwarto mrągowskie kino (nazywało się „Raj ”, potem „ Mazur ”). Ogromnym powodzeniem cieszyły się też gościnne występy olsztyńskiego teatru. Następuje rozwój amatorskiego ruchu artystycznego. W 1947 roku z inicjatywy Mariana Zborowskiego i Henryka Gudelisa powstaje Towarzystwo Teatru i Muzyki Ludowej. Utworzony w ramach towarzystwa zespół teatralny, chór i amatorska orkiestra symfoniczna bierze czynny udział we wszystkich akademiach i uroczystościach państwowych w mieście i w powiecie. Zespół teatralny wystawiał też wielokrotnie mrągowskiej publiczności sztukę Jerzego Szaniawskiego „ Powódź ”. Zaczynają swoją działalność zespoły świetlicowe prezentując swój dorobek artystyczny. W 1948 roku zorganizowano zlot zespołów świetlicowych. W pierwszym zlocie uczestniczyły zespoły kursów repolonizacyjnych z terenu , Bobrówka, Popowa i Mrągowa oraz świetlic powszechnych z Mrągowa, Ukty i Mikołajek. Zaprezentowany na zlocie program artystyczny był bardzo różnorodny i zawierał recytacje zespołowe, inscenizacje, tańce ludowe i występy chórów. Wśród występujących na szczególne wyróżnienie zasłużył zespół świetlicy mrągowskiej kierowanej przez Mariana Zborowskiego. W wykonaniu solistów, orkiestry i chóru tego zespołu zaprezentowano „ Pozdrowienia od Krakowa”, „Wesele sieradzkie”, „Wesele na wsi” Noskowskiego i fragmenty z „Wiesława”. Zorganizowano również wystawę dorobku rzemiosła artystycznego gdzie pokazano wiele ciekawych prac, łączących wartości artystyczne z zastosowaniem praktycznym. W 1949 roku po raz pierwszy wystawili swoje prace młodzi mrągowscy artyści: Henryk Gudelis, Tadeusz Borowski i Jerzy Ostaszewski. Jak pisał ówczesny „ Głos Olsztyński ” była to

wystawa młodych talentów. Na przełomie lat 1949 – 1950 przy Powiatowym Zarządzie Ligi Kobiet powstaje zespół regionalny, który daje wiele przedstawień sztuki Karola Małka „Wesele Mazurskie” w przeróbce i adaptacji Mariana Zborowskiego. Zespół ten w 1951 roku zajął pierwsze miejsce w eliminacjach wojewódzkich i centralnych w Warszawie. Dużą rolę w szerzeniu kultury odgrywał też Dom Harcerza powstały 27 stycznia 1952 roku z inicjatywy działającej Organizacji Harcerskiej Związku Młodzieży Polskiej i Towarzystwa Przyjaciół Dzieci. Zasadniczym celem tej placówki było pogłębienie pracy artystyczno ideologicznej z najmłodszymi dziećmi. Pod kierownictwem Mariana Zborowskiego rozpoczynają działalność następujące zespoły: muzyczny, taneczny, fotograficzny, techniczno – plastyczny, sportowy, motorowo – silnikowy, agrobiologiczny, gabinet harcerski i zespół badaczy historii Warmii i Mazur.. W 1959 roku Dom Harcerza przekształcono w Dom Kultury Dzieci i Młodzieży / obecnie Młodzieżowy Dom Kultury /. Spontanicznie rozwijający się ruch artystyczny zaczyna zataczać coraz większe kręgi i swoim zasięgiem obejmuje wiele zakładów i instytucji. Powstają kolejne zespoły : chóralskie, taneczne i teatralne działające przy miejscowych szkołach. Dużym powodzeniem cieszyły się występy zespołów artystycznych działających od 1951 roku przy Spółdzielni Pracy Krawiecko – Bieliźniarskiej im. Hanki Sawickiej. Przy Państwowej Komunikacji Samochodowej rozwija również swą działalność zespół chóralski, zespół artystyczny Powiatowego Zarządu Gminnych Spółdzielni oraz Powszechnej Spółdzielni Spożywców. Rozpoczyna działać też zespół teatralny zorganizowany przez kierownika Powiatowego Ośrodka Zdrowia dr. Bohdana Nowickiego, który kilkakrotnie wystawiał sztukę „Dziady” Adama Mickiewicza. Wśród różnych działań artystyczno – kulturalnych w Mrągowie na szczególną uwagę zasługuje przypomnienie działalności Państwowego Ogniska Plastycznego. Placówka rozpoczęła swą działalność 1 września 1950 roku. Było to ważne wydarzenie kulturalne w mieście. Założycielami i późniejszymi wykładowcami byli dwaj artyści malarze Henryk Gudelis i Tadeusz Borowski. Powstałe Ognisko od początku cieszyło się dość dużym zainteresowaniem i swoim zasięgiem obejmowało całe miasto i powiat. Była to jedyna placówka tego typu na obszarze Polski Północnej. Uczestnikami zajęć była młodzież oraz osoby dorosłe. Według ówczesnych informacji prasowych niektóre osoby na zajęcia dojeżdżały z Biskupca, Braniewa oraz z Bartoszczyk. Początki były bardzo trudne, bardzo często brakowało materiałów do prowadzenia zajęć. Niekiedy wszystko trzeba było organizować we własnym zakresie. Do wykonywania prac wykorzystywano nieraz stare plakaty. Program Ogniska rozłożony był na dwa lata i poza ćwiczeniami praktycznymi z rysunku, malarstwa i rzeźby obejmował też zajęcia teoretyczne poświęcone wiadomościom o sztuce i kulturze, kształtowaniu form użytkowych, dekoracji i scenografii. O pracy Ogniska i stosowanych metodach w nauczaniu ukazało się wiele informacji prasowych. Rewelacyjną metodą nauczania okazało się stosowanie techniki wycinanek i wydzieranek. Metoda ta inspirowała ucznia do wyrażania bryły i przestrzeni za pomocą elementów płaskich. Zmuszała ona też do intensywniejszego myślenia o zestawieniach kolorystycznych i o kompozycji. Dzięki dużemu zaangażowaniu w prowadzeniu zajęć obu wykładowców Henryka Gudelisa i

Tadeusza Borowskiego pokonując wszelkie trudności Ognisko zdobywało wiele nagród i wyróżnień. W 1958 roku decyzją Ministerstwa Kultury i Sztuki Państwowe Ognisko Plastyczne poszerzono o dział muzyczny i przekształcono w Państwowe Ognisko Artystyczne. Po śmierci Henryka Gudelisa kierownika i założyciela Ogniska dział plastyczny Państwowego Ogniska Artystycznego funkcjonował jeszcze do połowy 1971 roku. Mrągowskie Ognisko w okresie swego istnienia wychowało wielu ludzi, którym sztuka nie jest i nie będzie obca. Wielu z nich to obecnie absolwenci wyższych szkół artystycznych. 22 września 1963 roku w działalność kulturalną włącza się nowo wybudowany Powiatowy Dom Kultury. Placówka prowadzi szeroką działalność kulturalno – artystyczną. W krótkim czasie powstają zespoły: teatralny, taneczny, instrumentalno – wokalny, sekcja fotograficzna i plastyczna. Rozpoczyna swą działalność Amatorski Klub Filmowy „Filmia”. Przez amatorski zespół teatralny wystawiane są sztuki sceniczne jak: „Niemcy” Leona Kruczkowskiego, „Radcy pana radcy” Michała Bałuckiego i „Polskie Kredowe Koło” Teodory Banasiowej. W tym też okresie działania artystyczne wzbogacają swoją twórczością między innymi: Tadeusz Borowski, Jan Żdaniec, Jadwiga, Miszewska, Edward i Jerzy Ostaszewscy, Irena Zalewska, Michał Lewaniewski, Zygmunt Rakałowicz, Zygmunt Białokoz, Eugeniusz Choma, Jolanta Fukowska. Organizowane są liczne wystawy malarstwa, grafiki i fotografii artystycznej popularyzujące walory krajobrazowe i turystyczne regionu.

Powyższy artykuł pt. „ Działania artystyczno – kulturalne w Mrągowie w latach 1946 – 1971 ” jest próbą odtworzenia i udokumentowania początków kształtowania się życia artystycznego i kulturalnego w Mrągowie. Mijający czas oddala od nas pewne fakty i wydarzenia oraz zacierają ich ślad w naszej pamięci. Dziś po tym okresie zostały częściowo wyblakłe zdjęcia i wspomnienia, które z upływem lat ulegają zatarciu. Aby ożywić wspomnienia z minionego okresu i ocalić je od zapomnienia podjęta została zatem próba zebrania i stworzenia pewnej całości z zachowanych już nielicznych dokumentów, które bardzo często znajdują się w rozproszeniu. Zdaję sobie sprawę że zaprezentowany tekst nie ujmuje być może wszystkich działań artystyczno – kulturalnych które miały miejsce w przeszłości i wymaga uzupełnień. Niemniej jednak jest to pewien zarys tego co działo się dawniej w Mrągowie.

Jan Gudelis

Mrągowo 2017

Bibliografia

1. Praca zbiorowa „ Mrągowo z dziejów miasta i powiatu ” – Pojezierze Olsztyn 1975
2. / Mag /, PIĘKNE WYNIKI PRACY ŚWIETLICZAN POWIATU MRĄGOWSKIEGO, „ŻYCIE OLSZTYŃSKIE - PISMO ZIEMI WARMIŃSKO – MAZURSKIEJ” 1949 r nr 139
3. /Jeromin/, WYSTAWA MŁODYCH PLASTYKÓW W MRĄGOWIE, „ŻYCIE OLSZTYŃSKIE – PISMO ZIEMI WARMIŃSKO – MAZURSKIEJ ”, 30.07.1951
4. / - / MRĄGOWSKIE OGNISKO PLASTYCZNE UCZY I WYCHOWUJE, „GŁOS OLSZTYŃSKI ” 1952,, nr 214
5. / H. K. / , ROSNĄ ARTYŚCI, „GŁOS OLSZTYŃSKI ” 1954 nr 105
6. WACŁAW GOŁOWICZ, DOROBK PAŃSTWOWEGO OGNISKA PLASTYCZNEGO W MRĄGOWIE, „GŁOS OLSZTYŃSKI ” 1956 nr166
7. / D /, MŁODZI PLASTYCY DOJRZAŁE PRACE, „ GŁOS OLSZTYŃSKI ” 1958 nr 266
8. KRYSZYNA KOZIEŁŁO – POKLEWSKA, WYSTAWA PRAC OGNISKA PLASTYCZNEGO W MRĄGOWIE, „SŁOWO POWSZECHNE – SŁOWO NA WARMII I MAZURACH ”1958 nr45
9. JAN PUGIET, PLASTYKA NA WARMII, „ ORKA ” 1959 nr 22
10. JAN GUDELIS, OŻYWIĆ WSPOMNIENIA OCALIĆ OD ZAPOMNIENIA – ARTYSTA WIATRU, „GAZETA MRĄGOWSKA ” 2011 nr 6 / 111 /
11. MATERIAŁY ARCHIWALNE ZE ZBIORÓW PRYWATNYCH AUTORA

WSPOMNIENIA O TADEUSZU BOROWSKIM

„ Dziuniek ” – tak nazywaliśmy prof. Tadeusza Borowskiego , wówczas gdy nie był jeszcze „ Dziuńkiem ” , ale był nim dla nas w Ognisku Plastycznym życzliwy i kochany . Każdemu udzielał wskazań według jego możliwości , nigdy nie zniechęcał , pokazywał nam tajemnice swego warsztatu , wszystkich darzył jednakową sympatią . Rozmawiany w sztuce , którą żył . Gdy chodzę po Mrągowie w każdej uliczce , nad jeziorami , na pagórkach widzę jego drobną postać z notatnikiem w ręku i odczytuję ślady widoków w jego obrazach .

/ Jadwiga Miszewska /

2 – letnie Państwowe Ognisko Plastyczne w Mrągowie ukończyłam 26 VI 1958 r. Moim nauczycielem był p. Tadeusz Borowski . Nauczył mnie rysunku , malarstwa , grafiki i wiadomości o sztuce . Wiele mu zawdzięczam . Jego życzliwość , spokój, umiejętność przekazywania tajemnic sztuki pozwoliły mi zdobyć obszernie wiadomości z plastyki . Po ukończeniu Ogniska często wybierałam się z p. Tadeuszem w plener poznawać piękno mazurskiego krajobrazu .

/ Lidia Wordaniecka /

Tadeusza Borowskiego pamiętam od 1952 roku , kiedy to wraz z Henrykiem Gudelisem prowadził słynne wówczas na całą Polskę Ognisko Plastyczne . Byłem jego uczniem , wiele mu zawdzięczam . Był człowiekiem pełnym humoru , znał różne techniki malarskie , graficzne , wiecznie chodził ze szkicownikiem pod pachą , rysował , szkicował , a w domu na swoim starym biurku przenosił te szkice na swoje często przez niego wymyślone techniki . Mówił : Jurek – bez sztuki życie nie miałoby sensu . Razem wykonywałem , z nim wiele malarskich prac , dekoracji , fresków itp. Zimą nigdy nie nosił rękawiczek , równowagę tracił .... Sam mawiał : kieliszek grypolinu wszystkie choroby zabije .

/ Jurek Ostaszewski /

Teksty pochodzą z Księgi Wspomnień Towarzystwa Miłośników Ziemi Mrągowskiej .

Jan Gudelis

BIOGRAFIE ARTYSTÓW TWORZĄCYCH W LATACH 1946 – 2013 .

HENRYK GUDELIS – artysta malarz, pedagog. Urodził się w Nowo-Święcianach na Wileńszczyźnie. Po ukończeniu szkoły podstawowej i seminarium nauczycielskiego w Święcianach objął posadę nauczyciela w szkolnictwie podstawowym w powiecie osmańskim. Swoją przygodę artystyczną rozpoczął w Krzemieńcu, gdzie w latach 1936 – 1939 był stałym uczestnikiem słynnych kursów rysunkowych organizowanych przez zasłużone Liceum Krzemienieckie. Z Mrągowem związany był od 1946 roku. Aktywnie uczestniczył w życiu kulturalnym miasta. Kochał teatr, miał żylkę sceniczną, zorganizował więc wraz z Marianem Zborowskim Towarzystwo Teatru i Muzyki Ludowej. Sam pasjonował się szczególnie twórczością Jerzego Szaniawskiego, którego sztuki starał się pokazać mrągowianom. Zapał do pracy i umiłowanie sztuki umiał zaszczerpić młodzieży. Znajdował czas na muzykowanie, jego ulubionym instrumentem była wiolonczela oraz skrzypce. Pracował w mrągowskich szkołach : Liceum Ogólnokształcącym i Zasadniczej Szkole Zawodowej, ucząc rysunku, muzyki i języka polskiego. Rozmiłowany w sztuce. Swoje pierwsze prace wystawia w Mrągowie w 1949 roku. W 1950 roku razem z Tadeuszem Borowskim zakłada Ognisko Plastyczne, którego był wieloletnim kierownikiem. Cały czas tworzył stosując różne techniki. Zmarł 1 kwietnia 1961 roku.

TADEUSZ BOROWSKI - artysta malarz , pedagog , instruktor plastyki w Domu Kultury Mrągowo. Urodził się w 1901 roku w Zaleszczykach. To tam talent młodego Borowskiego odkrywa profesor Akademii Krakowskiej Józef Mehoffer , u którego później pobiera nauki wtajemniczany w arkana sztuki witrażu. Swoje pierwsze prace wystawia w rodzinnych Zaleszczykach i Czerniewicach / Rumunia / . Po wyzwoleniu w 1948 roku osiedla się w Mrągowie, podejmując wyzwanie artystyczne i pedagogiczne . Wraz z Henrykiem Gudelisem współuczestniczy w tworzeniu Państwowego Ogniska Plastycznego przemianowanego później na artystyczne , w którym pracuje do 1967 roku . Był artystą wrażliwym a zarazem kameralnym . Oszczędny w środkach , w myśl zasady , że dobrze rysować , to wiedzieć czego nie rysować . Kreską żywą i nerwową wydobywał kształty pejzażu i architektury , zaś miękką , lawowaną plamą oddawał świetlistość nieba i lekkość obłoków . Był przede wszystkim piewą mazurskiego krajobrazu , zakochany w architekturze Mrągowia . Ryszard Kisiel tak pisał o Tadeuszu Borowskim w „ Głosie Olsztyńskim ” w 1959 roku : „.....Wśród tych cudów Mrągowia , wieżyczek każdego narożnego domu i innych dziwów snuje się często mały człowiek z wielką duszą , artysta Tadeusz Borowski . Najmilszym tematem pana Tadeusza jest śmietnik . Ale nie śmietnik naturalistyczny, lecz realistyczny . Pan Tadeusz miał już kilka wystaw . Ostatnio wystawiał w Poznaniu . Rozmowa z nim to rozkosz . Wachlarz tematów waha się od sztuki począwszy, poprzez kobiety aż do mszału . Utrillo , Nikifor , Van Gogh ? Wszystko jedno, wspaniały człowiek – Magno Tadeo ” . W latach 1970 – 1980 współpracuje z Powiatowym Domem Kultury . Ciągłe pomnaża swój dorobek artystyczny . Wychowawca kilku pokoleń plastyków – amatorów . Umiera 6 grudnia 1982 roku .

JADWIGA MISZEWSKA Urodzona w 1912 roku pod Ojcowem województwo krakowskie Z wykształcenia ogrodnik . Ukończyła pierwszy rok Szkoły Przemysłu Artystycznego w Krakowie . Z Mrągowem związana od 1952 roku . Absolwentka Państwowego Ogniska Plastycznego – 1958 rok . Już w dzieciństwie wytwarzała drobne przedmioty domowego użytku, zdobiąc je według własnej wyobraźni . Uprawiała malarstwo na szkle i namiętnie rzeźbiła swoje ukochane motywy ludowe . Malarstwo na szkle w jej twórczości osiągnęło najwyższy poziom artystyczny . Wystawa indywidualna w 1964 roku w Powiatowym Domu Kultury . W latach 1969 , 1971 – 1972 brała udział w Wojewódzkiej Wystawie Twórców Ludowych „ Warmii i Mazur ” w Reszlu , w 1972 roku w Wojewódzkiej Wystawie Rzemiosła i Wyrobów Artystycznych w Olsztynie i w 1973 roku w Gdańsku . Umiera w 1998 roku .

EDWARD OSTASZEWSKI Urodził się w 1903 roku w Wasilkowie woj . białostockie . Samouk , w swej pasji tworzył prace osadzone w pejzażu Mazur , a zwłaszcza okolic Mrągowa . Brał udział w wystawach w Białymstoku , Warszawie , Olsztynie , Katowicach , Poznaniu i Szczecinie . Uczestniczył też w Przeglądach Plastyki Amatorskiej . Laureat szeregu nagród i wyróżnień na wystawach wojewódzkich i ogólnopolskich . Na temat jego twórczości w 286 numerze z 1973 roku „ Gazeta Olsztyńska ” pisała : „.....Podczas IV Przeglądu Plastyki Amatorskiej wybrano prace do udziału w przeglądzie ogólnopolskim w Szczecinie , maj 1974 rok, między innymi Edward Ostaszewski z temperowymi „Miasteczkami ” będącymi przepięknymi , gotowymi ilustracjami książkowymi ” . Był kilkakrotnie nagradzany w konkursach plastyki nieprofesjonalnej . Za działalność artystyczną odznaczony medalem „ Zasłużony dla Warmii i Mazur” . Jego prace znajdują się w zbiorach Muzeum Etnograficznego w Toruniu oraz w Muzeum w Mrągowie . Umiera w 1984 roku .

JERZY OSTASZEWSKI Urodzony w 1932 roku w Mszczonowie . Absolwent Państwowego Ogniska Plastycznego w Mrągowie . Uprawiał malarstwo i rysunek . Należał do Klubu Twórczości Plastycznej przy MDK Mrągowo . Brał udział w licznych wystawach zbiorowych i indywidualnych, zdobywając nagrody i wyróżnienia . Drugą jego pasją był film amatorski . W Amatorskim Klubie Filmowym „ Filmia ” działającym przy MDK Mrągowo razem z Zygmuntem Rakałowiczem tworzył filmy które, na przeglądach były kilkakrotnie nagradzane . Umiera 8 sierpnia 1991 roku .

ZYGMUNT RAKAŁOWICZ Urodził się w 1943 roku na Wileńszczyźnie w należącej do dziadków posiadłości Duda leżącej koło Wilna , obok wsi Taboryszki . Kiedy przyjechał do Polski w 1956 roku w ramach drugiej tury repatriacyjnej i trafiła się okazja nauki w Mrągowie oraz zdobycia zawodu kinooperatora – natychmiast z tego skorzystał . Jak sam o sobie mówił – kino kochałem od zawsze . Późniejszy pracownik Kina „ Mazur ” w Mrągowie . Zajmował się animacją kultury nieprofesjonalnej twórczości małych form filmowych . Laureat wielu nagród w tym między innymi : Centrali Rozpowszechniania Filmów w Warszawie za film „ Okruchy Słońca ” , Okręgowego Zarządu Kinematografii we Wrocławiu i Grand Prix w Polanicy Zdroju podczas Festiwalu Filmów Nieprofesjonalnych w 1975 roku . Drugą jego pasją było malarstwo . Twórca portretów i pejzaży . Brał czynny udział w wystawach środowiskowych i wojewódzkich. Umiera 20 października 2010 roku .

MICHAŁ LEWANIEWSKI Urodził się w 1930 roku w Gizebieniach koło Grodna Tam ukończył 7 klas szkoły radzieckiej i pracował w gospodarstwie rodziców . W kwietniu 1959 roku przyjechał do Polski jako repatriant i zamieszkał w Mrągowie . Pracował w nadleśnictwie a następnie od 1967 roku w Zakładach Sprzętu Mechanicznego „ Bumar ” w Mrągowie . Już w dzieciństwie wykonywał drobne przedmioty z metalu . W Mrągowie aktywnie uczestniczył w amatorskim ruchu artystycznym . Zajmował się najchętniej metaloplastyką . W latach 1972 – 1973 wystawiał swoje prace w Mrągowie oraz podczas Wystawy Sztuki Ludowej w Planetarium w Olsztynie i Wystawy Sztuki Ludowej w Toruniu . Jego prace znajdują się w zbiorach Muzeum Etnograficznego w Toruniu . Umiera 13 maja 1983 roku .

ZYGMUNT BIAŁOKOZ Urodzony w 1911 roku w Awizeńcach . W 1954 roku z Giżycka trafia do Mrągowa , gdzie rozpoczyna pracę w Liceum Ogólnokształcącym jako nauczyciel biologii . W Liceum pracował do 1971 roku . Po przejściu na emeryturę poczuł potrzebę tworzenia i zainteresował się rzeźbą a w zasadzie płaskorzeźbą . W kawałkach lipowego drewna zaczął wykonywać motywy roślinne . Posiadana wiedza biologa, połączona z precyzją wykonania, dała nieoczekiwane efekty . Spod dłuta Pana Zygmunta wyłaniały się kwiaty , listki, łodyżki, kwiatowe pączki a wszystko to było wykonywane z niewiarygodną wprost precyzją . Było to wprost urokliwe i niesamowite . W 1975 roku swoje prace pokazał na wystawie współczesnej twórczości mieszkańców trzech powiatów – Giżycko , Mrągowo , Węgorzewo oraz w 1984 roku w Domu Kultury „ Zodiak ” w Mrągowie . Jego prace znajdują się w zbiorach prywatnych oraz w USA , Niemczech , Francji , Szwecji , Holandii . Umiera 24 maja 1992 roku .

IRENA ZALEWSKA Urodzona w 1919 roku w Zambrowie . Jest emerytowanym pracownikiem Poczty Polskiej w Mrągowie . Była animatorem kultury : organizowała imprezy / np. dożynki / , prowadziła orkiestrę mandolinistów / Górowo Iławeckie / , tworzyła spektakle teatralne z udziałem dzieci , młodzieży i osób starszych / Sterdyń / . Od kilkudziesięciu lat związana jest z Mrągowem . Jej największą życiową pasją było i jest malarstwo . Do ulubionych tematów artystki należą pejzaże i kompozycje roślinne . Liczne prace autorstwa pani Ireny znajdują się w zbiorach prywatnych wielu osób w kraju i za granicą . Artystka od wielu lat brała czynny udział we wszystkich konkursach i wystawach o zasięgu lokalnym i wojewódzkim / m . in . w Wojewódzkich Przeglądach Plastyki Nieprofesjonalnej w Mrągowie / . Za swoją twórczość otrzymała wiele nagród i wyróżnień .

KRZYSZTOF CEKAŁA Urodzony w 1951 roku w Mrągowie . Absolwent SGPiS w Warszawie. Malarstwo sztalugowe uprawia od połowy lat siedemdziesiątych . Tworzył również w dziedzinie grafiki i rzeźby . Od 1977 roku uczestnik Wojewódzkich Przeglądów Plastyki Nieprofesjonalnej w Mrągowie oraz plenerów malarskich organizowanych przez Wojewódzki Dom Kultury w Olsztynie . Za swoją twórczość otrzymał wiele nagród i wyróżnień .

JAN ŻDANIEC Urodzony w 1937 roku w Starej Wsi w woj. Lubelskim . Absolwent Liceum Plastycznego w Zamościu . Od wielu lat związany z Mrągowem . Uprawia malarstwo olejne i akwarelę – portret i pejzaż . Interesuje się też fotografią . Cały czas systematycznie wystawia swoje prace na wystawach środowiskowych i wojewódzkich . Obecnie wiele prac znajduje się w zbiorach prywatnych . Za swoją twórczość otrzymał wiele nagród i wyróżnień .

MARIA BRZOSTEK Urodziła się w 1956 roku . Od wielu lat jest związana z Mrągowem . Absolwentka Liceum Plastycznego w Wiśniczu /specjalność tkactwo / . Uprawia malarstwo olejne . Jest też autorką wielu tkanin . Cały czas bierze aktywny udział w środowiskowych i wojewódzkich konkursach, plenerach i wystawach twórczości amatorskiej między innymi w Wojewódzkich Przeglądach Plastyki Nieprofesjonalnej w Mrągowie . Była członkiem Klubu Twórczości Plastycznej przy Miejskim Domu Kultury w Mrągowie . Za swoją twórczość otrzymała wiele nagród i wyróżnień .

WALDEMAR BANACH / pseud . Lech VALDE / Urodził się w 1957 roku w Mrągowie . W 1980 roku ukończył Państwowe Policealne Studium Oświaty i Kultury Dorosłych przy Ośrodku Dydaktycznym Wojewódzkiego Domu Kultury w Olsztynie . Pięć lat później został absolwentem Studium Dziennikarskiego w Warszawie . Pierwszą pracę w charakterze instruktora kulturalno- wychowawczego podjął w Spółdzielni Mieszkaniowej „ Pojezierze ” w Olsztynie , następnie pracował w charakterze plastyka w Młodzieżowym Domu Kultury w Mrągowie . Działał też w Centrum Usług Hotelarsko - Wczasowych jako instruktor kulturalno – oświatowy oraz dekorator . Uprawiał malarstwo i grafikę . Redagował i ilustrował również czasopismo satyryczne „ COŚ ”, wydawane w Mrągowie przez Mrągowskie Stowarzyszenie Twórcze na przełomie lat 1999 – 2000 . Wspólnie z Janem Gudelisem jest autorem grafik zamieszczonych w tomiku poezji : Tutaj się ze sobą mijamy . Almanach poezji mrągowskiej w wyborze Zbigniewa Chojnowskiego / 2008 / . Swoje rysunki zamieścił też w antologii poetyckiej Próg . Almanach Klubu Literackiego „ Erato ” wydanej w 1997 r . przez Miejski Dom Kultury „ Zodiak ” w Mrągowie . Na grafikach portretował i utrwał Mrągowo . Zmarł 21 lutego 2005 roku . Pomimo iż był autorem licznych wystaw tematycznych , nigdy nie eksponował własnych prac . Obecnie część z nich znajduje się w zbiorach Biblioteki Miejskiej oraz Muzeum w Mrągowie .

JOLANTA FUKOWSKA – MAZUREK Urodzona w 1946 roku w Lidzbarku Warmińskim . W Mrągowie mieszka od 1948 roku . Uprawia rysunek , akwarelę i malarstwo olejne , zajmuje się też poezją . Zakochana w sztuce ludowej . Od wielu lat nieprzerwanie uczestniczy w wielu konkursach i przeglądach lokalnych i wojewódzkich plastyki nieprofesjonalnej, zdobywając liczne nagrody i wyróżnienia. Organizuje również swoje własne wystawy . Uczestniczy też aktywnie w wielu plenerach malarskich . Na zorganizowanej kolejnej swojej wystawie w Mrągowskiej Bibliotece Pedagogicznej pt „ Sercem malowane “, oprócz obrazów pani, Jola zaprezentowała też swoją poezję . Na temat wystawy „ Kurier Mrągowski” z dnia 7 lutego 2013 pisał między innymi .... „ Jej obrazy oraz wiersze zawierają duży ładunek autentyzmu , bo powstają z potrzeby serca . Malarstwo i poezja pani Joli są jak mapa , na której widać ścieżki jej życia . Jolanta Fukowska maluje, swoją krainę szczęśliwości , o niej też pisze . Obcowanie z przyrodą i naturą wyraźnie kształtuje jej wyobrażenie świata . W jej obrazach i wierszach często pojawia się motyw domu i ogrodu “ . Pani Jola mówi, że malarstwa uczyła ją przyroda . Jej obrazy to w większości pejzaże inspirowane pięknem przyrody mazurskiej .

Bibliografia

- 1 . Katarzyński Władysław : Czas na życie , „ Warmia i Mazury “ – 1983, nr 17 , s . 7.
- 2 . Leksykon Kultury Warmii i Mazur
- 3 . / - / , Sercem malowane , „Kurier Mrągowski “ – 2013 , nr 6 / 527 /
- 4 . Notki biograficzne z katalogów poszczególnych wystaw z prywatnego archiwum autora opracowań .

FOTODOKUMENTY*

***ZAMIESZCZONE DOKUMENTY I FOTOGRAFIE POCHODZĄ Z PRYWATNEGO ARCHIWUM
AUTORA OPRACOWANIA. WSZELKIE PUBLIKACJE WYŁĄCZNIE ZA WIEDZĄ I ZGODĄ
AUTORA.**

FOTODOKUMENTY

MINISTERSTWO KULTURY i SZTUKI
DEPARTAMENT TEATRU
Nr. ....

Warszawa, dn. ....

1947 r.

STANOWISKO POWIATOWE
Dzielnica 13-X 42
Spor.

ZAŚWIADCZENIE REJESTRACJI

Teatralny zespół amatorski pod nazwą Towarzystwo Teatru i Muzyki Ludowej
Towarzystwo Osobist w Mrągowie
w Mrągowie, woj. olsztyńskie
dokonał obowiązku rejestracji w myśl Zarządzenia Ministra Kultury i Sztuki
z dnia 24 lutego 1947 r. w sprawie działalności teatralnych zespołów amatorskich

KULTUR
m. p.

Franciszek Sikora
(podpis)

*Ob. Mandelberg
13.5.47*

O d p i s

Mrągowo, dnia 20. IX. 1948r. -

Inspektor Szkolny
w Mrągowie

Z a ś w i a d c z e n i e

Stwierdzam, że Ob. Gudelis Henryk jest organizatorem i prezesem
Tow. Teatr. i Muz. Lud. w Mrągowie oraz kierownikiem zespołu muzycznego.
Z w/w Towarzystwem oraz zespołem muzycznym bierze czynny udział we wszyst-
kich akademiach i uroczystościach państwowych w mieście i powiecie.
Wydane celem przedłożenia Woj. Wydz. Kultury i Sztuki w Olsztynie.

Inspektor Szkolny
/-/ Franciszek Sikora

pieczęć okrągła
"Inspektor Szkolny"
w Mrągowie.

Za zgodność
Alles
Kierownik Kancelarii

Próba zespołu teatralnego i tańca ludowego
rok 1949

TYGODNIOWY ROZKŁAD ZAJĘĆ OGNISKA PLASTYCZNEGO

WAŻNY OD DNIA 8 WRZEŚNIA 1952 r.

ROK NAUKI	LP LEKCJI	GODZINY ZAJĘĆ	PONIEDZIAŁEK	ŚRODA	PIĄTEK
1	1	17. 00 -- 17. 45	Wiadomości o sztuce i kulturze	Kształtowanie	Rysunek i ćwiczenia kolorystyczne
1	2	17.45 -- 18. 30	Wiadomości o sztuce i kulturze	form użytkowych	Rysunek i ćwiczenia kolorystyczne
1	3	18. 30 -- 19. 15	Rysunek i ćwiczenia kolorystyczne	i literniczych	Rysunek i ćwiczenia kolorystyczne
1	4	19.15 --- 20. 00	Rysunek i ćwiczenia kolorystyczne	dekoracja i	Kształtowanie
1	5	20. 00 -- 20. 45	Rysunek i ćwiczenia kolorystyczne	scenografia	form użytkowych
2	1	17. 00 -- 17. 45	Kształtowanie form użytkowych i literniczych	Rysunek i ćwiczenia kolorystyczne	i literniczych
2	2	17.45 --- 18. 30	dekoracja i	Rysunek i ćwiczenia kolorystyczne	dekoracja i
2	3	18. 30 ---- 19. 15	scenografia	Rysunek i ćwiczenia kolorystyczne	scenografia
2	4	19. 15 ---- 20. 00	Rzeźbienie	Wiadomości o sztuce	Technologia
2	5	20. 00 --- 20. 45	Rzeźbienie	i kulturze	Wiadomości o sztuce i kulturze

WYKŁADOWCY

Tadeusz Borowski	Henryk Gudelis
------------------	----------------

*Opracowanie komputerowe na podstawie zachowanej wywieszki z 1952 roku z zachowanych materiałów archiwalnych Jana Gudelisa .

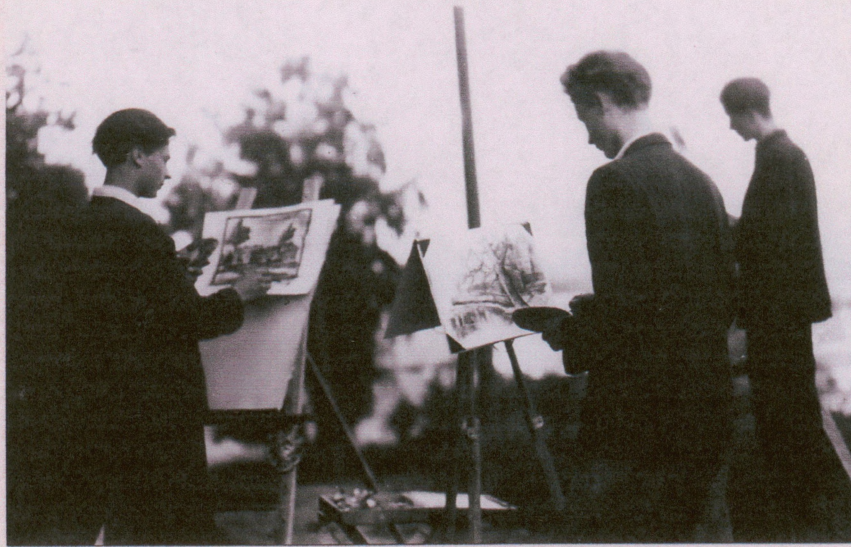

**Państwowe Ognisko Plastyczne w Mragowie
Zajęcia plenerowe uczniów ogniska 1953-1956**

**Państwowe Ognisko Plastyczne w Mragowie
Zajęcia plenerowe uczniów ogniska 1953-1956**

Państwowe Ognisko Plastyczne w Mrągowie
Zajęcia plenerowe uczniów ogniska 1953-1956

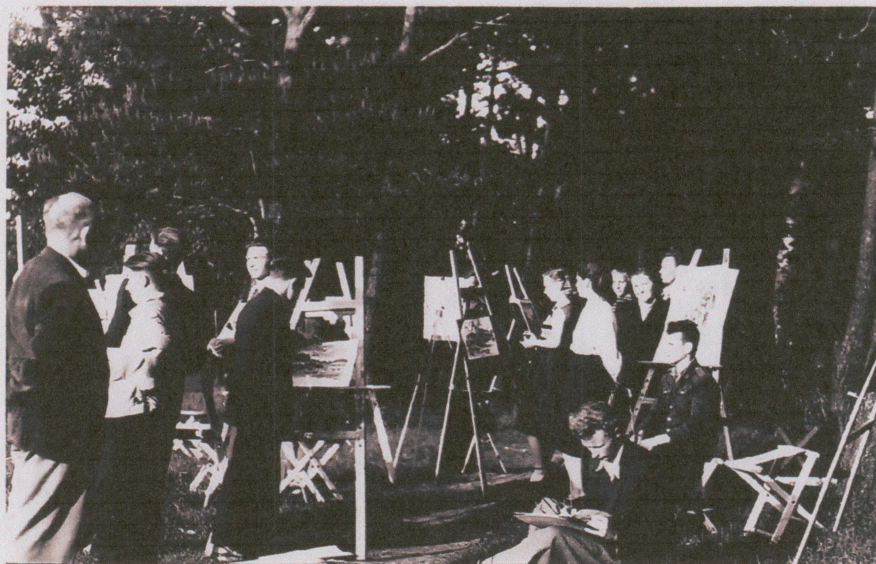

Państwowe Ognisko Plastyczne w Mrągowie
Zajęcia plenerowe uczniów ogniska 1953-1956

Państwowe Ognisko Plastyczne w Mragowie
Zajęcia plenerowe uczniów ogniska 1953-1956

Państwowe Ognisko Plastyczne w Mragowie
Zajęcia plenerowe uczniów ogniska 1953-1956

Państwowe Ognisko Plastyczne w Mrągowie
Zajęcia w pracowni ogniska 1953-1956

Państwowe Ognisko Plastyczne w Mrągowie
Zajęcia w pracowni ogniska 1953-1956

Państwowe Ognisko Plastyczne w Mrągowie
Zajęcia w pracowni ogniska 1953-1956

Państwowe Ognisko Plastyczne w Mrągowie
Zajęcia w pracowni ogniska 1953-1956

Państwowe Ognisko Plastyczne w Mrągowie
Wystawa prac uczniów ogniska 1953-1956

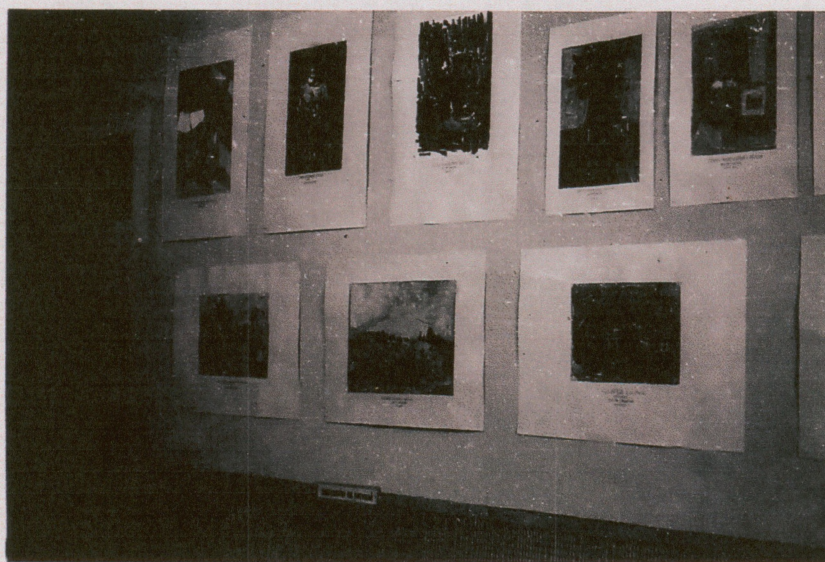

Państwowe Ognisko Plastyczne w Mrągowie
Wystawa prac uczniów ogniska 1953-1956

Państwowe Ognisko Plastyczne w Mrągowie
Wystawa prac uczniów ogniska 1953-1956

Państwowe Ognisko Plastyczne w Mrągowie
Wystawa prac uczniów ogniska 1953-1956

Państwowe Ognisko Plastyczne w Mragowie
Wystawa rzeźby uczniów ogniska 1953-1956

Państwowe Ognisko Plastyczne w Mragowie
Wystawa prac uczniów ogniska 1953-1956

Biblioteka Miejska
w Mrągowie

Dzs

000-000803-00-0